

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра економіки та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка бізнесу та майна підприємства

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів
освітнього ступеня

бакалавр

року набору

2019

молодший бакалавр, бакалавр,
магістр

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки

шифр і назва галузі знань

спеціальності

051 Економіка

шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Економіка бізнесу

назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

обов'язкова

обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2019 рік

Розробник:

Клепікова Ольга Володимирівна,
старший викладач кафедри економіки та
обліку

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

05.12.2019 р.



підпис

О. В. Клепікова

ініціали та прізвище

Керівник (гарант)
освітньої програми

Чемчикаленко Руслан Анатолійович,
доцент кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів,
кандидат економічних наук,
доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

05.12.2019 р.

підпис

Р. А. Чемчикаленко

ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
економіки та обліку

назва кафедри

протокол від 05.12.2019 р. № 6.

Зав. кафедри



підпис

Л. В. Гриневич

ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 27.12.2019 р. № 6.

Голова методичної комісії

підпис

Р. А. Чемчикаленко

ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Оцінка бізнесу та майна підприємства» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи теоретичних знань та професійних компетентностей щодо оцінювання вартості бізнесу та майна підприємства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія оцінювання бізнесу та майна підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальної дисципліни «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік» та є основою для подальшого засвоєння професійної навчальної дисципліни «Моделювання фінансово-господарської діяльності підприємства».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до ініціативності, відповідальності та навичок безпечності відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм та правил, а також необхідного рівні індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях;

ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово;

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 8. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації;

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК 11. Навички міжособистісної взаємодії;

ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

фахових компетентностей:

ФК 1 . Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

ФК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами;

ФК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;

ФК 6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;

ФК 7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;

ФК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин;

ФК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси;

ФК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів;

ФК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;

ФК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;

ФК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності;

ФК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

програмних результатів навчання:

ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу;

ПРН 2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя;

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;

ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;

ПРН 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин;

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;

ПРН 14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;

ПРН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

ПРН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки;

ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність;

ПРН 20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами;

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;

ПРН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;

ПРН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи оцінювання бізнесу та майна підприємства

Поняття бізнесу як об'єкта оцінювання. Поняття, характеристика та основні ознаки майна. Складові майна підприємства. Мета і завдання вартісного оцінювання бізнесу та майна підприємства.

Поняття вартості та її модифікації. Сутнісно-змістова характеристика вартості в обміні: ринкової, ліквідаційної, заставної, страхової та орендної вартості. Сутнісно-змістова характеристика вартості в користуванні: інвестиційної, балансової, податкової вартості та вартості заміщення (відтворення).

Загальна класифікація принципів оцінювання бізнесу та майна підприємства. Принципи оцінювання, які базуються на уявленнях користувача. Принципи оцінювання, пов'язані з ринковим середовищем. Принципи оцінювання, пов'язані з експлуатацією власності. Принцип найліпшого і найефективнішого використання як єдиний базис інтегрального оцінювання бізнесу та майна підприємства.

Тема 2. Методичні основи оцінювання бізнесу та майна підприємства

Функції грошової одиниці: економічна сутність, призначення та використання в оцінюванні бізнесу та майна підприємства.

Основні концепції оцінювання вартості бізнесу та майна підприємства, їх специфічні особливості.

Загальна характеристика витратних методів оцінювання та особливості їх використання.

Загальна характеристика порівняльних методів оцінювання та особливості їх використання.

Загальна характеристика результативних (доходних) методів оцінювання.

Нормативні підходи до оціночної діяльності в Україні. Державні установи в галузі оцінювання підприємств (бізнесу) та їх майна. Сучасна нормативна база оцінювання.

Вимоги до інформації, що використовується в процесі оцінювання.

Тема 3. Оцінювання вартості нерухомого майна

Поняття нерухомого майна. Особливості нерухомого майна як об'єкта оцінки.

Земля як засіб виробництва. Загальний рентний дохід та його складники. Нормативно-правова база, організаційне забезпечення та основні методичні положення вартісного оцінювання земель. Сутність, особливості та методи основних методичних підходів до оцінювання землі: дохідного, витратного, порівняльного.

Будинки та споруди як об'єкти нерухомого майна. Етапність і послідовність розрахунків ринкової вартості будівель і споруд при використанні різних методичних підходів: дохідного, витратного, порівняльного. Фізичний, функціональний та зовнішній (економічний) знос та методи їх визначення. Методи визначення сукупного зносу.

Тема 4. Оцінювання вартості машин і обладнання

Необхідність і особливості оцінювання технічного оснащення підприємства. Завдання, які вирішують за допомогою ринкової оцінки машин, обладнання та інших технічних засобів. Класифікація об'єктів оцінки.

Використання дохідного підходу при оцінюванні вартості машин і обладнання.

Використання витратних методів оцінювання вартості машин та обладнання. Виду зносу машин і обладнання та їх оцінювання.

Порівняльний підхід в оцінюванні машин і устаткування: особливості, умови застосування, основні методи.

Тема 5. Нематеріальні активи та підходи до їх оцінювання

Поняття «нематеріальні активи». Економічні властивості нематеріальних активів. Види нематеріальних активів, їх класифікація. Особливості та умови застосування основних методичних підходів при оцінюванні вартості різних видів нематеріальних активів.

Класифікація та характеристика методів результативного (дохідного) підходу до оцінювання вартості нематеріальних активів.

Застосування витратного підходу до оцінювання вартості нематеріальних активів. Врахування зносу при оцінюванні вартості нематеріальних активів.

Особливості застосування порівняльного підходу до оцінювання вартості нематеріальних активів.

Тема 6. Оцінювання вартості оборотних активів

Поняття оборотних активів. Склад та структура оборотних активів. Особливості оцінювання вартості різних видів оборотних активів.

Запаси підприємства та їх класифікація. Методи оцінювання запасів: характеристика, переваги та недоліки. Оцінювання малоцінних та швидкозношуваних предметів, витрат у незавершене виробництво, витрат

майбутніх періодів, відвантажених товарів.

Оцінювання короткострокових фінансових вкладень. Особливості оцінювання облігацій, акцій та паїв.

Тема 7. Оцінювання вартості бізнесу

Необхідність, функціональне призначення й методичні підходи до оцінювання вартості бізнесу. Цілі і найбільш поширені випадки необхідності оцінювання ринкової вартості бізнесу.

Вибір і застосування основних методичних підходів залежно від функціонального призначення оцінювання й особливостей підприємства (бізнесу).

Майновий підхід до оцінювання вартості бізнесу: сутність, переваги, недоліки і сфери застосування. Балансові методи оцінювання активів підприємства. Етапність і алгоритм розрахунків майнової цінності власних активів підприємства (бізнесу).

Дохідний підхід до оцінювання вартості бізнесу. Вибір показників доходності підприємства і методів їх розрахунків. Поняття альтернативної вартості та методи її визначення.

Порівняльний підхід до оцінювання вартості бізнесу: сутність, основні методи, переваги та недоліки. Поняття мультиплікатора, його різновиди та їх значення в обґрунтуванні вартості бізнесу.

Тема 8. Прикладні аспекти оцінювання бізнесу та майна підприємства

Нормативна база, що застосовується у спеціальних випадках оцінки майна підприємства.

Спеціальні випадки застосування оцінювання підприємства (бізнесу): викуп паїв (акцій) закритих компаній (товариств із обмеженою відповідальністю та закритих акціонерних товариств); емісія нових акцій; підготовка до продажу підприємств, що приватизуються; обґрунтування варіантів проведення санації підприємств-банкрутів; перевірка ціни пропозиції по акціях закритих акціонерних товариств великими професійними інвесторами.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Теоретичні основи оцінювання бізнесу та майна підприємства	19	2		2		15													33					33
Тема 2. Методичні основи оцінювання бізнесу та майна підприємства	24	4		4		16													35	2				33
Тема 3. Оцінювання вартості нерухомого майна	24	4		4		16													34					34
Тема 4. Оцінювання вартості машин і обладнання	23	4		4		15													33					33
Тема 5. Нематеріальні активи та підходи до їх оцінювання	24	4		4		16													35	2		2		31
Тема 6. Оцінювання вартості оборотних активів	23	4		4		15													33			2		31
Тема 7. Оцінювання вартості бізнесу	24	4		4		16													34	2				32
Тема 8. Прикладні аспекти оцінювання бізнесу та майна підприємства	19	2		2		15													33			2		31
Курсова робота (проект)																								
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	28		28		124													270/9	6		6		258

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2019/2020		2020/2021		2021/2022		2022/2023	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	Лекційні заняття							28	
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття							28	
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів							124	
	Усього годин							180	
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття		2	4					
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття			6					
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів		133	125					
	Усього годин		135	135					

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Теоретичні основи оцінювання бізнесу та майна підприємства	Теоретичні основи оцінювання бізнесу та майна підприємства	2			
Тема 2. Методичні основи оцінювання бізнесу та майна підприємства	Методичний інструментарій оцінювання бізнесу та майна підприємства	2			2
	Державне регулювання оціночної діяльності	2			
Тема 3. Оцінювання вартості нерухомого майна	Оцінювання вартості земельних ділянок	2			
	Оцінювання вартості будівель та споруд	2			
Тема 4. Оцінювання вартості машин і обладнання	Необхідність і особливості оцінювання машин і обладнання	2			
	Оцінювання вартості машин та обладнання	2			
Тема 5. Нематеріальні активи та підходи до їх оцінювання	Нематеріальні активи: сутність та класифікація	2			
	Оцінювання нематеріальних активів	2			2
Тема 6. Оцінювання вартості оборотних активів	Оборотні активи як об'єкт оцінювання	2			
	Оцінювання окремих видів оборотних активів	2			
Тема 7. Оцінювання вартості бізнесу	Майновий підхід до оцінювання вартості бізнесу	2			
	Результативний та ринковий підходи до оцінювання вартості бізнесу	2			2
Тема 8. Прикладні аспекти оцінювання бізнесу та майна підприємства	Прикладні аспекти оцінювання бізнесу та майна підприємства	2			
Усього		28			6

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4347>.

Лекційний матеріал наведено у [1, 3].

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

5.3. Теми практичних занять

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Теоретичні основи оцінювання бізнесу та майна підприємства	Теоретичні основи оцінювання бізнесу та майна підприємства	2			
Тема 2. Методичні основи оцінювання бізнесу та майна підприємства	Методичний інструментарій оцінювання бізнесу та майна підприємства	2			
	Державне регулювання оціночної діяльності	2			
Тема 3. Оцінювання вартості нерухомого майна	Оцінювання вартості земельних ділянок	2			
	Оцінювання вартості будівель та споруд	2			
Тема 4. Оцінювання вартості машин і обладнання	Необхідність і особливості оцінювання машин і обладнання	2			
	Оцінювання вартості машин та обладнання	2			
Тема 5. Нематеріальні активи та підходи до їх оцінювання	Нематеріальні активи: сутність та класифікація	2			
	Оцінювання нематеріальних активів	2			2
Тема 6. Оцінювання вартості оборотних активів	Оборотні активи як об'єкт оцінювання	2			
	Оцінювання окремих видів оборотних активів	2			2
Тема 7. Оцінювання вартості бізнесу	Майновий підхід до оцінювання вартості бізнесу	2			
	Результативний та ринковий підходи до оцінювання вартості бізнесу	2			
Тема 8. Прикладні аспекти оцінювання бізнесу та майна підприємства	Прикладні аспекти оцінювання бізнесу та майна підприємства	2			2
Усього		28			6

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4347>.

Завдання до практичних занять наведено у [1, 2].

5.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Форми самостійної роботи студентів:

- робота з інформаційними джерелами: опрацювання рекомендованої літератури, інформаційних ресурсів в Інтернеті при підготовці до практичних занять та виконанні практичних завдань відповідно до робочої програми; вивчення нормативно-законодавчої та правової бази;
- опрацювання прослуханого лекційного матеріалу;
- самостійне вирішення практичних завдань;
- самостійне опрацювання тестів відповідно до теми навчальної дисципліни;
- підготовка до поточного та підсумкового контролю.

Завдання до самостійної роботи наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4347>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)									Підсумковий контроль	Сума
	Усього	у тому числі за темами									
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8		
2022/2023	60	6	8	8	8	8	8	8	6	40	100

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Види контролю	Види активності	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)	Вид 1				15	15			
	Вид 2				10	10			
	Вид 3				5	5			
Підсумковий контроль	Письмовий екзамен					40			
Разом						100			

Види активності студента з навчальної дисципліни протягом семестру:

1. Самостійне опрацювання тестів відповідно до тем дисципліни.
2. Вирішення практичних завдань.
3. Відвідування аудиторних занять.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: поточне тестування, виконання практичних завдань, оцінювання роботи на практичних заняттях;
- для студентів заочної форми навчання: поточне тестування, виконання практичних завдань, оцінювання роботи на практичних заняттях.

Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела інформації

1. Вівчар О. І. Оцінка вартості майна та бізнесу : навчальний посібник / О. І. Вівчар. – Тернопіль : Шпак В. Б., 2014. – 163 с.
2. Вівчар О. І. Оцінка вартості майна та бізнесу : практикум / О. І. Вівчар. – Тернопіль : Шпак В. Б., 2017 – 57 с.
3. Кучеренко В. Р. Оцінка бізнесу та нерухомості : навчальний посібник / В. Р. Кучеренко. – Київ : Друк, 2015. – 310с.

10.2. Додаткові джерела інформації

4. Калінеску Т. В. Оцінювання майна : навчальний посібник / Т. В. Калінеску, Ю. А. Романовська, О. Д. Кирилов. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.
5. Методика експертної грошової оцінки земельних ділянок [Електронний ресурс] : постанова Кабінету міністрів України № 1531 від 11.10.2002 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-п>. – Станом на 1.12.2019. – Назва з екрана.
6. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України № 1440 від 10.09.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-п>. – Станом на 1.12.2019. – Назва з екрана.
7. Національний стандарт № 2 «Оцінка нерухомого майна» [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України № 1442 від 28.10.2004 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-п>. – Станом на

1.12.2019. – Назва з екрана.

8. Національний стандарт № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів» [Електронний ресурс]: постанова Кабінету Міністрів України № 1655 від 29.11.2006 р. // Верховна Рада України. Законодавство України: [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-п>. – Станом на 1.12.2019. – Назва з екрана.

9. Національний стандарт № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» [Електронний ресурс]: постанова Кабінету Міністрів України № 1185 від 3.10.2007 р. // Верховна Рада України. Законодавство України: [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-п>. – Станом на 1.12.2019. – Назва з екрана.

10. Про оцінку земель [Електронний ресурс]: Закон України № 1378-IV від 11.12.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України: [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>. – Станом на 1.12.2019. – Назва з екрана.

11. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України № 2658-III від 12.07.2001 р. // Верховна Рада України. Законодавство України: [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>. – Станом на 1.12.2019. – Назва з екрана.